

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

Правительство Республики Ингушетия

ГБОУ "СОШ № 1 им. А.Т. Хашагульгова с.п. Яндаре"

<p>РАССМОТРЕНО Методическим объединением учителей ГБОУ "СОШ №1 С.п.Яндаре им.А.Т.Хашагульгова " _____Хашагульгова З.Р. Протокол № 1 от 29. 08.2024г.</p>	<p>СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР ГБОУ "СОШ №1с.п.Яндаре им.А.Т.Хашагульгова" _____Шанхоева З.Д. Протокол № _____ от 29. 08. 2024г.</p>	<p>УТВЕРЖДЕНО Директор ГБОУ "СОШ №1 с.п.Яндаре им.А.Т.Хашагульгова» _____Хашагульгова Л.С.. Приказ №55 от "29" 08. 2024г.</p>
---	--	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

**учебного предмета «Ингушская литература»
для обучающихся 3класса**

Составитель: Хашагульгова З.Р.
Учитель начальных классов

с.п.ндаре2024г. 2023г.

Кхетора каъхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хьалхашка латт докхий декхараш. Керттерча дакъе уж да хьалкхувш йоаг1а т1ехье эздел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даъхе а, къам а, дезал а лоарх1аш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьаькъахьа къахьегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаь, вахаре царех пайда эца ховш хьалкхейр.

Вахар дег1адоаг1а 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хьежжа хила беа дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хьехархошкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхаг1а долча дакъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тошкаш болх байтар, 1омадаьчох вахаре пайда эца ховргдолаш.

Наьна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоалабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кхыча къамий мотт а дикаг1а кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъостал ду. Дешархошта д1ахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчох ма хулла дукхаг1а дукхаг1а пайда эца йиш хургйолаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьакьоастадеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокьонаш в1аши юсташ бе беа ший болх.

Наьна метта урокаш т1а дешархоша г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, къамаьл шаьрдара балхаш а ду.

Пхелаг1ча классе доладу грамматически дакъа – морфологи 1омае, из болх д1ахьо ялхлаг1чеи ворх1лаг1чеи классашка. Из раздел я къамаьла доакьоех кхетам луш, хьалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Къамаьла доакьош 1омадеш дешархошта ха деза предложенешта юкьера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой къамаъла культура лакхъяри 1омадаъчун навикаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахьой тайп-тайпара упражненеш кхоачашъярца. Упражненеша новкъостал ду 1омаъ бокъонаш ч1оаг1ъе, орфографически а пунктуационни говзал ч1оаг1ъе, грамматически материал дикаг1а кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а.

Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзадена къамаъл шаьрдеш дешархой теркам т1абахийта беа хьехархочо сочиненеш, изложенеш язъяра,говзамеча текста тохам бе 1омабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца 1омаде деза хьехархочо бераш, шоаш бувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, къамаъл деча хана а йоазув деш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачох хоам беш, хьалха 1омадаър дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха 1омадаъчунца бувзам а беш.

Х1ара классе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаър кердадаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзадена къамаъл шаьрдара болх бизза д1абахьа беа.

Г1алг1ай мотт хьехара г1улакх доагг1ача тайпара хьехархочо д1ахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, шоаш 1омабеча кхыча къамий метай бокъонаш йовза атта хургда.

3 класе дешара урока календарни тематически план (68 с.)

№ ар г1.	Урока тема	Сахь.	Ха		Ц1.болх
			лерх1а	йола	
	І четверть <i>Ахкеи гуйреи</i>				
1	Яндиев Дж. «Дешархошка»	1			
2	Муталиев Хь-Б. «Цхьоалаг1ча сентябре».	1			
3	Осмиев Хь. «Хьехархо».	1			
4	Льянов М. «Іарамхий йтсте».	1			
5	Осмиев Хь. «Ахкан бийса», Гагиев Г. «Дог1а халхадувл», Ушинский К. «Маьлха з1анараш».	1			
6	Боков А. «Хьунаг1а».	1			
7	Хамхоев А. «Гуйра», «Гуйра».	1			
8	«Маькхах дола дош».	1			
9	Классал арахьа дешар. Оакхарех дола фаьлгаш.	1			
10	Осмиев Хь. «Ялата хам»,	1			
11	Чахкиев С. «Са юрт».	1			
	Іалам лорадар – Даьхе лораяр да.				
12	Пришвин М. «Дагадоаг1арех», Гагиев Г. «Га д1аег1ай Мусас».	1			
13	Хашагульгов І. «Лийга б1ийг».	1			

14	Плиев М.-С. «Дабра чов»,	1				
15	Хашагульгов 1. «Лом».	1				
16	Саракаев Хь. «Борзик».	1				
17	Даурбеков Б. «Хьазилгаш лувца циск».	1				
18	Хашагульгов 1. «Сувсакъ», «Барзадахка»	1				
	2 четвърт					
19	Классал арахъа дешар «Сагах, цун гоазалах дола фаьлгаш».	1				
	Берий вахар					
20	Котиева Н. «Берашка», Солоухин В. «Вай берал».	1				
21	Гагиев Г. «Эздел».	1				
22	Осмиев Хь. «Д1аяха ха», Костоев 1. «Харцои нийсхой».	1				
23	Чантиев А. «Х1ана вар Мурад г1айг1ане».	1				
24	«Деналг1улакхаца хъахьокх».	1				
25	Гагиев Г. «Виза къонах».	1				
26	Классал арахъа дешар. Сакъердаме муг1араш.	1				
27	Чантиев А. «Дика оамал».	1				
28	Шадиев С. «Бурдолг».	1				
	1а.					
29	Арчаков Т. «Бераш 1анна г1аддахад», Осмиев Хь. «Лоа делх»,	1				
30	Ушинский К. «Биъ дагалоаттам».	1				
31	Фаьлг. «1ани ахкани хина къовсам».	1				
32	Хашагульгов 1. «Керда шу», Арчаков Т. «1а».	1				
	III четвърт.					
33	Костоев 1. «Берза 1азал».	1				
34	Фаьлг «Хьуна оакхарий къамаьлаш», Баратынский «1ан сурташ».	1				
35	Классал арахъа дешар. Берех дола дувцараш.	1				
	Г1улакх, эздел – доттаг1ий ба.					
36	Гагиев Г. «Виза к1ант», Сулаев М. «Ца вовза доттаг1а».	1				
37	Гагиев Г. «Ахьмади Махьмади», Плиев М.-С. «Нийса язде 1омавелча».	1				

38	Костоев I. «Даь хьехамаш», Озиев С. «Нахацара г1улакх».	1				
39	Гагиев Г. «Мишта яа еза маькх».	1				
	<i>Дай мехка яхь йола клантий.</i>					
40	«Арг1а т1ехъашка хинна т1ом», Муталиев Хь. «1919 шу Экажкьонгий - Юрта».	1				
41	Классал арахьа дешар. Даьхенах йола байташ.	1				
42	Зязиков Б. «Дего гешт дергдацар».	1				
43	Шадиев С. «Кавказа турпал – Тугаева Аьсет».	1				
44	«Иштта т1ом бора вежараша».	1				
45	Шадиев С. «Осканов Суламбек – халкьа тешаме во1», «Ц1авенав тха лоалахо» Арчаков С.	1				
	<i>Вай ноаноех лаьца.</i>					
46	«Наьна кулг» шира дувцар, Мякиев А. «Наьна бийса».	1				
	<i>Б1аьсти.</i>					
47	Бианки В. «Март», «Оалхазараш ц1адаьхкад».	1				
48	Шадиев С. «Ялат д1аде доладир», Осмиев Хь. «Б1аьсти».	1				
49	Классал арахьа дешар. Оалхазараш дола фаьлгаш.	1				
50	Яндиев Дж. «Балха 1уйре», фаьлг «Доттаг1ий».	1				
51	Фаьлг «Беши карти», Осмиев Хь. «Дог1а».	1				
	<i>Халкьа багахбуьцам.</i>					
52	Мальсагов А. «Кицаш», «Мишта кхетаду вай кицаш».	1				
53	«Ховли-довзалеш», «Тхьуж - илли».	1				
	<i>IVчетверть</i>					
54	Дахкильгов И. «Бийдолгаш».	1				
55	Классал арахьа дешар. 1аламах дола дувцараш.	1				
56	Фаьлг «Къажкьайг».	1				
57	Фаьлг «Пхьагало парг1атдаьха оакхарий».	1				
58	Фаьлг «Борзи 1аьхари».	1				
59	Фаьлг «Газеи цун б1ийгии», «Хьаькьал теннад».	2				
60						
61	Фаьлг «Са ги боаг1аргба хьо», «Мишта 1еxadaьд цогало оакхарий».	1				

62	Фаьлг «Борзи, цоғали, пхъағали».	1				
63	Фаьлг «Котам».	1				
64	Фаьлг «Дог – майра пхъағал».	1				
65	Фаьлг «Пхъиди дахкеи», «Борғали цоғали», «Хъунсаг».	2				
66						
	<i>Шира дуьцараш.</i>					
67	«Тускар чоагIа делахь», «ЦIа дехад».	1				
68-	«Лом – лом да», «Гий», «Миста бод биача тоалургвар».	1				